

การศึกษางานองค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ
A Study of Components of Physical Education Teacher Competency
Under Secondary Educational Service Area Office, Bueng Kan

สพล สุภรณ์¹, วาโร เฟ่งสวัสดิ์^{2*} และ นวพร วรรณทอง³
Sapol Suporn¹, Waro Phengsawat^{2*} and Nawaphorn Wannathong³

^{1,2,3}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
^{1,2,3}Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

*Corresponding author's email address: sapol.su67@snru.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
14 สิงหาคม 2568	10 ตุลาคม 2568	12 ตุลาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษางานองค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษาเป็นการวิจัยเพื่อการสำรวจโดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษา โดยการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 แหล่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษาในโรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษา ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) สมรรถนะครูพลศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านความรู้วิชาการ การจัดการเรียนการสอน ทักษะทางการกีฬาและการออกกำลังกาย 2) การพัฒนาตนเองในความเป็นครูพลศึกษา 3) การสื่อสารและการมีมนุษยสัมพันธ์กับทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อนครู และผู้บริหาร 4) การส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5) ด้านคุณธรรมจริยธรรม และ 6) ด้านการวิจัย โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ด้านการสื่อสารและการมีมนุษยสัมพันธ์กับทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อนครู และผู้บริหาร 2) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 3) ด้านการวิจัย 4) ด้านความรู้วิชาการ การจัดการเรียนการสอน ทักษะทางการกีฬาและการออกกำลังกาย 5) ด้านการพัฒนาตนเองในความเป็นครูพลศึกษา และ 6) ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำสำคัญ: สมรรถนะครูพลศึกษา, ครูพลศึกษา, การพัฒนาครู

วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ABSTRACT

This research aimed to study the components of physical education teacher competency as a survey research. The research was divided into 2 steps as follows: Step 1: Synthesizing the components of physical education teacher competency from 10 related documents and research sources. Step 2: Evaluation of the appropriateness of the components of physical education teacher competency indicators by 5 experts. The research tools were a document synthesis form and a 5-level rating scale questionnaire. The statistics used were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The research results were found that 1) Physical education teacher competency consisted of 6 components: 1) Academic knowledge, teaching management, sports skills and exercise, 2) Self-development in physical education, 3) Communication and human relations with students, parents, fellow teachers and administrators, 4) Promoting learner development with a focus on learners as the most important factor, 5) morality and ethics, and 6) research. The suitability of these components, in overall, were appropriate at the highest level, when considering each component, the average values ranked from highest to lowest were as follows: 1) Communication and human relations with students, parents, fellow teachers and administrators, 2) Morality and ethics, 3) Research, 4) Academic knowledge, teaching management, sports skills and exercise; 5) Self-development as a physical education teacher, and 6) Promoting learner development with a focus on learners as the most important factor.

Keywords: Competency, Physical education teacher, Teacher development

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วจากการพัฒนาเทคโนโลยีและการสื่อสาร ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ครูในศตวรรษที่ 21 จึงต้องปรับบทบาทจาก “ผู้สอน” (Teacher) มาเป็น “ผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้” (Facilitator) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร และการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ (ทีศนา แคมมณี, 2561; อมร พิมพ์ศรี และคณะ, 2566)

ครูพลศึกษาเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีสุขภาพกาย แข็งแรง มีวินัย ใฝ่คุณธรรม และมีทักษะชีวิตที่ดี ทั้งยังเป็นผู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย และกีฬา ซึ่งส่งผลต่อสมรรถภาพทางกาย จิตใจ และสังคม (ทะเนศ วงศ์นาม, 2565; วราภรณ์ สมคิด, 2567)

การจัดการเรียนรู้พลศึกษาที่มีคุณภาพจึงต้องอาศัยครูที่มีสมรรถนะรอบด้าน ทั้งด้านวิชาการ การจัดการเรียนรู้ และคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) กำหนดให้ครูต้องมีสมรรถนะทางวิชาชีพและคุณลักษณะที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ โดยในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาได้มีการศึกษาที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะครูมากขึ้น เช่น การวิจัยของ นาริรัตน์ คำสุข (2564) พบว่า การพัฒนาครูตามแนวคิดสมรรถนะช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ และงานของ Phothong and Chaisanit (2022) ที่ชี้ว่า สมรรถนะด้านการสื่อสาร และการออกแบบการเรียนรู้มีผลโดยตรงต่อคุณภาพการสอนของครูพลศึกษาในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังไม่ปรากฏองค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษาที่ชัดเจนในบริบทของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดบึงกาฬ ซึ่งมีความต้องการพัฒนาครูพลศึกษาให้มีศักยภาพและสมรรถนะสอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 การสังเคราะห์สมรรถนะครูเฉพาะสาขาจะช่วยสร้างแนวทางพัฒนาเชิงระบบและใช้ประเมินสมรรถนะครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

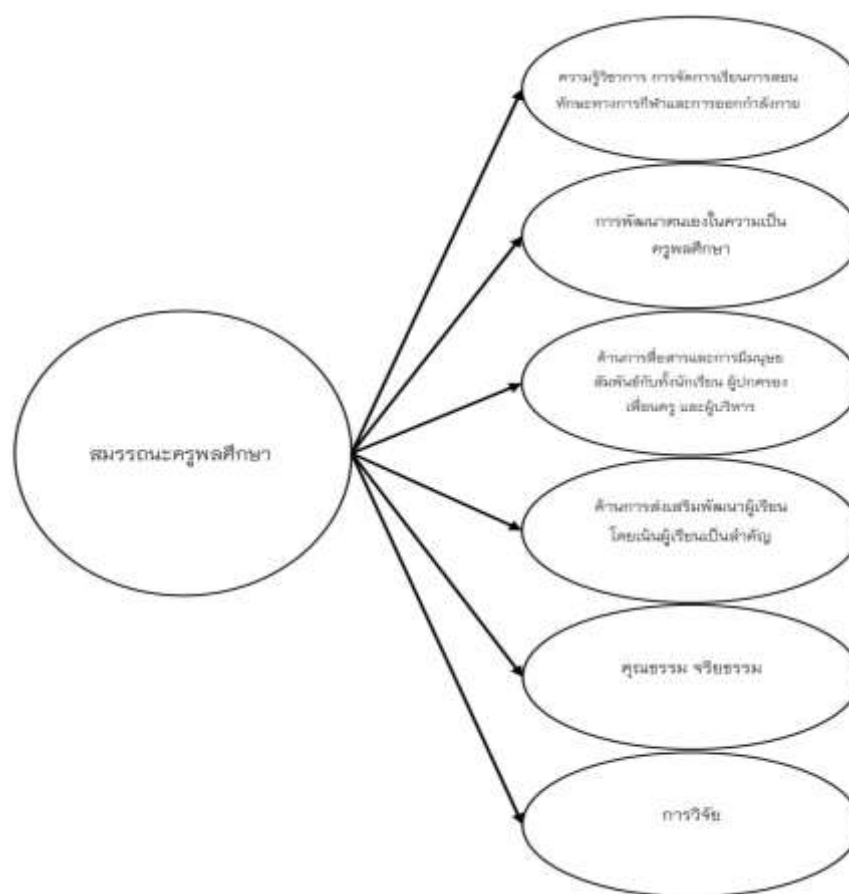
ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการสังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครูพลศึกษาให้มีสมรรถนะที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ยุคใหม่ อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษา ซึ่งมีกรอบแนวคิดของการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อการสำรวจ (Exploratory Study) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษา

1.1 แหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการสังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษา จำนวน 10 แหล่ง ได้แก่ ฐิติมา ภมรคล (2560); สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560); พงษ์ส คงเทส (2560); ทักษิณ เกษตัน (2561); คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562); อนงค์นาถ เคนโพธิ์ (2562); อิสรี สะอิตี (2561); วิชา พรหมโชติ (2564); วนิตา ภูขำนิ (2564); ศิริภัสสร คนยีน (2566); นนทนันต์ เผ่าภูรี (2567)

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเคราะห์เอกสาร เพื่อใช้สังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษา

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินงานในระยะนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับสมรรถนะครูพลศึกษาในโรงเรียน
2. สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับสมรรถนะครูพลศึกษาในโรงเรียน
3. สอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินองค์ประกอบหลักเกี่ยวกับ

ความเหมาะสมขององค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษาในโรงเรียน

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสังเคราะห์เอกสารสมรรถนะครูพลศึกษาในโรงเรียน มาสรุปโดยใช้เกณฑ์ความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 50 ของความถี่ทั้งหมด มาเป็นองค์ประกอบของสมรรถนะครูพลศึกษาในโรงเรียน แล้วนำผลที่ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบต่อไป

1.5 สถิติที่ใช้

สถิติที่ใช้ในการสังเคราะห์องค์ประกอบ ได้แก่ ความถี่และร้อยละ

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษา

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังนี้ 1) อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีคุณวุฒิการศึกษา ไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอก ทางการบริหาร และมีประสบการณ์ด้านการสอนหรือการบริหารไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน 2) ผู้อำนวยการโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่มีคุณวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโททางการบริหารการศึกษา มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษและมีประสบการณ์ด้านการบริหารไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน 3) ครูมีคุณวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโททางการศึกษา มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษและมีประสบการณ์ด้านการสอนไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษา ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบช่วงน้ำหนักไว้ 5 ระดับ ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด 2) การสร้างเครื่องมือผู้วิจัยนำองค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษา ที่ได้จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มาร่างแบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสม นำร่างแบบสอบถามเสนอต่อประธานกรรมการและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำในเรื่องความเหมาะสมของการใช้ภาษาและความถูกต้องครอบคลุมประเด็นเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะและจัดพิมพ์แบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องที่เท่ากับหรือมากกว่า 0.60 ขึ้นไปมาใช้ในแบบสอบถาม

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบตัวบ่งชี้สมรรถนะครูพลศึกษา และนำแบบประเมินที่ได้รับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ยและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบ โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำค่าเฉลี่ยไปแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์การประเมินโดยเลือกองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก หรือมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป เพื่อให้ได้องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษา

ผลจากการสังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษา ซึ่งได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจำนวน 10 แหล่ง โดยแจกแจงความถี่และสรุปผลโดยเกณฑ์ค่าเฉลี่ยความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป ซึ่งเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไปของความถี่ทั้งหมด รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษา

องค์ประกอบ สมรรถนะครูพลศึกษา	นักวิชาการและนักวิชาการศึกษา									ความถี่	ร้อยละ	องค์ประกอบที่ตัดสรร	
	สมเกียรติ กาทองทุ่ง (2558)	อิสรีย์ ละอิตี (2561) (2560)	พงศธร ไพจิตร (2561)	บุญยพรรณ ศรีมันละม้าย (2563)	ฉัตรชัย สุตรสุคนธ์ (2563)	เสาวลักษณ์ ประมาณ และคณะ (2565)	ทนะนศ วงศ์นาม (2565)	สิริวรรณ กองทรัพย์ และคณะ (2566)	เสาวลักษณ์ ประมาณ และคณะ (2567)				ภูรี ณรงค์วานิช และคณะ (2567)
1.ด้านคุณธรรม จริยธรรม	✓		✓	✓	✓			✓			5	50	✓
2.ด้านความรู้วิชาการ การจัดการเรียนการสอนทักษะทางการกีฬาและการออกกำลังกาย	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓	8	80	✓
3.ด้านการสื่อสารและการมีมนุษยสัมพันธ์กับทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อนครู และผู้บริหาร	✓	✓				✓	✓	✓		✓	6	60	✓
4.ด้านการวัดและประเมินผล	✓		✓								2	20	
5.ด้านทักษะสุขภาพและการปฏิบัติการสอน	✓										1	10	
6.ด้านการจัดการและพัฒนาหลักสูตรทางพลศึกษา	✓					✓			✓		3	30	
7.ด้านการวิจัย	✓		✓			✓		✓	✓		5	50	✓
8.ด้านภาษา	✓										1	10	
9.ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ		✓				✓	✓	✓	✓	✓	6	60	✓
10.ด้านการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล	✓						✓			✓	3	30	
11.ด้านการพัฒนาตนเองในความเป็นครูพลศึกษา		✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	7	70	✓

ตารางที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ สมรรถนะครูพลศึกษา	นักวิชาการและนักวิชาการศึกษา										ความถี่	ร้อยละ	องค์ประกอบที่คัดสรร
	สมเกียรติ กาทองทุ่ง (2558)	อิสริ์ สะอิต (2561) (2560)	พงศธร ไพจิตร (2561)	บุญยพรพรคนน์ หมั่นละม้าย (2563)	ฉัตรชัย สุตรสุคนธ์ (2563)	เสาวลักษณ์ ประมาณ และคณะ (2565)	พะเนต วงศ์นาม (2565)	สิริวรรณ กองทรัพย์ และคณะ (2566)	เสาวลักษณ์ ประมาณ และคณะ (2567)	ภูริ ณรงค์ควานิช และคณะ (2567)			
12.ด้านการปรับตัวให้เข้ากับนักเรียนและยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง	✓							✓	✓	✓	4	40	
13.ด้านทักษะชีวิต			✓								1	10	
14.ด้านอุดมการณ์วิชาชีพครู				✓							1	10	
15.ด้านความเป็นผู้นำและการยอมรับผู้อื่น				✓							1	10	
16.ด้านความพอเพียงและจิตสาธารณะ				✓							1	10	
17.ด้านการสร้างความสัมพันธ์ในสังคมพหุวัฒนธรรม				✓							1	10	
18.ด้านการสร้างเสริมสุขภาวะ				✓							1	10	
19.ด้านการทำงานเป็นทีม					✓						1	10	
20.ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน					✓						1	10	
รวม	9	5	5	7	4	6	5	6	6	6	59	100	

จากตารางที่ 1 เห็นได้ว่า องค์ประกอบของสมรรถนะครูพลศึกษา สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์คัดเลือกองค์ประกอบที่มีความถี่ตั้งแต่ 50 ขึ้นไป ทำให้ได้องค์ประกอบทั้งหมด จำนวน 6 องค์ประกอบ เรียงตามความถี่สูงสุดไปหาน้อยที่สุด ได้ดังนี้ 1) ด้านความรู้วิชาการ การจัดการเรียนการสอน ทักษะทางการกีฬาและการออกกำลังกาย 2) ด้านการพัฒนาตนเองในความเป็นครูพลศึกษา 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ด้านการสื่อสารและการมีมนุษยสัมพันธ์กับทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อนครูและผู้บริหาร 5) ด้านคุณธรรมจริยธรรม และ 6) ด้านการวิจัย

2. การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษา

นำผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบมากำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ สามารถสรุปรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษา

ชื่อองค์ประกอบ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความรู้วิชาการ การจัดการเรียนการสอน ทักษะทางการกีฬาและการออกกำลังกาย	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ด้านการพัฒนาตนเองในความเป็นครูพลศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ด้านการสื่อสารและการมีมนุษยสัมพันธ์กับทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อนครู และผู้บริหาร	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5.00	0.00	มากที่สุด
5. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	5.00	0.00	มากที่สุด
6. ด้านการวิจัย	4.80	0.44	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.96	0.17	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน พบว่า ความเหมาะสมขององค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.96$, S.D. = 0.17) และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ โดยเรียงจากมาก ไปน้อย ได้ดังนี้ 1) ด้านความรู้วิชาการ การจัดการเรียนการสอน ทักษะทางการกีฬาและการออกกำลังกาย ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) 2) ด้านการพัฒนาตนเองในความเป็นครูพลศึกษา ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) 3) ด้านการสื่อสารและการมีมนุษยสัมพันธ์กับทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อนครู และผู้บริหาร ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) 4) ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) 5) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) 6) ด้านการวิจัย ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.44)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะครูพลศึกษาประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพพลศึกษา ด้านการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพ ด้านการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านการวิจัยและการใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างไร ซึ่งทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมในระดับ “มากที่สุด” ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า

ครูพลศึกษาจำเป็นต้องมีสมรรถนะที่ครอบคลุมทั้งด้านวิชาการ การบริหารจัดการเรียนรู้ และคุณธรรม เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน

1. ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพพลศึกษา

ผลการวิจัยที่พบว่าองค์ประกอบนี้มีความเหมาะสมสูงที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ McClelland (1973) ที่ชี้ว่าสมรรถนะเป็นผลรวมของความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสอดคล้องกับการศึกษาของ Phothong and Chaisanit (2022) ซึ่งพบว่าครูพลศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและทักษะทางกีฬา สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ และสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมากกว่า

2. ด้านการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพ

ผลการประเมินที่อยู่ในระดับมากที่สุดสะท้อนให้เห็นว่าครูพลศึกษามีความตระหนักในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของครูยุคใหม่ (Darling-Hammond, 2017) และสอดคล้องกับงานของ นาริรัตน์ คำสุข (2564) ที่ชี้ว่าการส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

3. ด้านการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์

องค์ประกอบนี้ได้รับการประเมินในระดับมากที่สุดเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานของ อมร พิมพิศรี และคณะ (2566) ที่ระบุว่าครูที่มีทักษะการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จะสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นมิตรและส่งผลต่อความร่วมมือระหว่างครูกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผลที่ได้สนับสนุนแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2561) ที่เน้นให้ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มศักยภาพ และครูพลศึกษาควรใช้กระบวนการ Active Learning เพื่อพัฒนาทักษะทางกายและทักษะชีวิตของผู้เรียน

5. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

องค์ประกอบนี้ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุดในทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าผู้ทรงคุณวุฒิให้ความสำคัญกับคุณลักษณะด้านจริยธรรมของครู ซึ่งเป็นรากฐานของความเป็นครูตามมาตรฐานวิชาชีพครู ผลนี้สอดคล้องกับงานของ วราภรณ์ สมคิด (2567) ที่พบว่าคุณธรรมและจริยธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของครูพลศึกษาและเพิ่มความน่าเชื่อถือในสายตาผู้เรียน

6. ด้านการวิจัยและการใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ผลที่ได้สอดคล้องกับงานของ Phothong and Chaisanit (2022) ที่เสนอว่าครูพลศึกษาควรมีสมรรถนะด้านการวิจัยเพื่อใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผู้เรียนมาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Boyatzis (1982) ที่มองว่าสมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์และการใช้ข้อมูลสะท้อนถึงความเป็นมืออาชีพของครูในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลจากการศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษา มี 6 องค์ประกอบ ดังนั้น ครูพลศึกษา ควรมีการนำองค์ประกอบข้างต้น ไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนา ซึ่งผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษาทุกองค์ประกอบเป็นประโยชน์ในการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับครูพลศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถนำไปกำหนดนโยบายของสถานศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะครูพลศึกษาต่อไป

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาดั้นสังกัด ควรนำผลการวิจัยไปพัฒนาสมรรถนะครูพลศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยนำไปกำหนดนโยบายของสถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะครูพลศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูพลศึกษา เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อสร้างสมรรถนะให้กับครูพลศึกษาในหน่วยงาน

2.2 ควรศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูพลศึกษา เพื่อให้ทราบองค์ประกอบสมรรถนะครูพลศึกษาในด้านที่มีความต้องการได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน

2.3 ควรวิจัยพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะครูพลศึกษา เพื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินสมรรถนะครูพลศึกษา ซึ่งเป็นสารสนเทศในการพัฒนาครูพลศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562). รายงานการศึกษาแนวทางการยกระดับสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา. คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา.

ฐิติมา ภูมิคล. (2560). สมรรถนะครูพลศึกษากับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 44(2), 101–115.

ทะเนศ วงศ์นาม. (2565). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูพลศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ทักษิณ เกษตัน. (2561). สมรรถนะหลักของครูพลศึกษาในยุคการศึกษาไทย 4.0. วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 15(3), 88–102.

ทิตนา แคมมณี. (2561). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 23). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นนทนันต์ เผ่าภูรี. (2567). การพัฒนาโมเดลสมรรถนะครูพลศึกษาเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้, 11(1), 98–113.

- นาริรัตน์ คำสุข. (2564). การพัฒนาครูตามแนวคิดสมรรถนะเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 47(3), 112-128.
- พฤหัสถ์ คงเทส. (2560). การพัฒนาสมรรถนะครูพลศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก. *วารสารพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 19(1), 55-69.
- วนิดา ภูขำนิ. (2564). การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะหลักของครูพลศึกษาในสถานศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารการวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่*, 7(2), 142-157.
- วราภรณ์ สมคิด. (2567). สมรรถนะหลักของครูพลศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารพลศึกษาและกีฬามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 19(1), 45-58.
- วิชา พรหมโชติ. (2564). การเสริมสร้างสมรรถนะครูพลศึกษาด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. *วารสารพลศึกษาและสุขภาพศึกษา*, 13(1), 34-49.
- ศิริภัสสร คนยืน. (2566). สมรรถนะครูพลศึกษากับการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา. *วารสารพลศึกษาและการกีฬา*, 18(1), 60-74.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- อนงค์นาถ เคนโพธิ์. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูพลศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 26(4), 210-225.
- อมร พิมพ์ศรี และคณะ. (2566). การพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 22(2), 77-95.
- อิสริ์ สะอิตี. (2561). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยประยุกต์ในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบเสริมศักยภาพ [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/3576/>
- Boyatzis, R. E. (1982). *The competent manager: A model for effective performance*. John Wiley & Sons. <https://archive.org/details/competentmanager0000boya>
- Darling-Hammond, L. (2017). Testing for competence rather than for "intelligence." *American Psychologist*, 72(6), 512-523.
- McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for "intelligence." *American Psychologist*, 28(1), 1-14.
- Phothong, S. and Chaisanit, S. (2022). Competency development of physical education teachers in Thailand. *Journal of Education Studies*, 30(3), 112-126.